

TYRKIET

14. – 21. september 2008

Sorte storke Foto: Lars

DOF Travel

Dansk Ornitologisk Forening

Ole Geertz-Hansen og John Speich

Forord

I perioden 14. til 21. september 2008 afholdt DOF-Travel atter stortur til Tyrkiet. Turen blev som sædvanlig arrangeret i samarbejde med Nevin Rejser, som udover fly og hoteller havde sørget for en bus med hele 2 chauffører samt en engelsktalende guide.

Første del af turen var med base i Bursa, hvorfra der blev afholdt ekskursioner til Uludagbjerget samt søerne Ulubat Gölü (Apoloyont) og Kus Gölü (Manyas). Anden del var med base på Harem Hotel i Istanbul, på den orientalske side af Bosphorus, med trækekskursioner til Camlica-højene, samt til Istanbuls gamle bydel for at opleve byen og de kulturelle seværdigheder.

Ledere på turen var: Ole Geertz-Hansen og John Speich.

Turens deltagere var:

Asta Bang-Hansen, Magnus Bang-Hansen, Esther Aarup, Knud Aarup, Marianne Risbo, Mogens Guldager-Petersen, Peter Hartoft Jacobsen, Knud Erik Nielsen, Kai Børge Jensen, Lars Jensen Kruse, Peter Manstrup, Lisbeth Ditmarsen, Jens Ditmarsen, Karen Lang, Flemming Lang, Lone Frederiksen, Margit Baldvinsson, Lisbeth Inge Jensen, Finn Angermann, Bo Kayser, Lis Geertz-Hansen og Lisbeth Strandmark.

Alle deltagere takkes for en god tur med mange gode fugleoplevelser, god stemning og hyggeligt samvær. Ekstra tak til Karen og Flemming for sommerfugleliste og Knud Erik og Lars for billeder.

Ole & John.

Pause efter et heftigt rovfugle og storketræk kort efter ankomst til Harem Hotel. Foto: Knud

Turforløb:

Søndag den 14. september:

Med fly fra København – Istanbul og videre med bus og færge til Hotel Kent i Bursa.

Mandag den 15. september:

Busekskursion til Uludagbjerget.

Tirsdag den 16. september:

Busekskursion til Kus Gölü (nationalpark) også kaldet Manyas.

Onsdag den 17. september:

Busekskursion til Ulubat Gölü også kaldet Apolyont samt den grønne moske i Bursa.

Torsdag den 18. september:

Transfer med bus og færge til Hotel Harem på den asiatiske side af Istanbul.

Fredag den 19. September:

Med Taxa til Lille Camlica samt retur.

Lørdag den 20. september:

Med taxa til Lille og Store Camlica samt halvdelen af gruppen med færge til den gamle bydel.

Søndag den 21. September:

Transfer til Atatürk lufthavn og videre med fly til Kastrup.

Palmedue Foto: Lars

Dagbog:

Søndag den 14. september:

Ankomst med en times forsinkelse, med Turkish Airlines, til Atatürk lufthavn i Istanbul. Buskørsel til Kent Hotel i Bursa (bilfærge fra Darica til Yalova), hvor vi ankom ved 23tiden. At det ikke blev senere skyldes ramadanen, hvorved trafikken var sparsom. Det blev hurtigt mørkt, efter vi var landet, så ingen nævneværdige fugleobservationer fra busturen.

Mandag den 15. september:

Dagens udflugt gik til Uludag-bjerget istedet for sømråderne, da temperaturen i lavlandet skulle runde de 35 gr. Det var et godt valg, og belønningen kom i form af en flok på 10 – 15 rødpanede gulirisker, der blev set rigtig godt blandt gulirisker, bjergpibere, klippesvaler samt en usamarbejdsvillig stendrossel. Flere Krüpers Spætmejsler sås og især hørtes længere nede i skoven. De to ”target-arter” kom således succesfuldt i hus. Uludag, der også er et skisportsted, er i disse år under voldsom udbygning og flere hotelbyggerier har set dagens lys siden DOF-Travels tidligere besøg. Vi var i øvrigt heldige at finde de rødpanede på sletten kort efter hotellerne, hvilket sparede os for en ellers strabadserende vandretur. Spætmejslerne skal man se i den gamle fyrreskov, inden man kommer op i det åbne landskab. Vi fandt dem som vanligt ved et karakteristisk højresving med store nøgne klipper i fyrreskoven samt en lille naturlig parkeringsplads til bussen. På vej ned mod Bursa blev der holdt kaffepause under et enormt 600 år gammelt platantræ. Dagen endte i øvrigt med torden og regnbyger.

Tirsdag den 16. september:

Vejret var atter varmt, dog var temperaturen faldet til 25-30gr. Under indkøbsstoppet ved Ulubat kunne vi nyde de første ”vandlandsfugle” omkring floden ved Ulubat (Apolyont). Sortterner og skægterner, isfugle, flere hejrearter, dværgskarv samt 3 sorte ibiser kom i bogen her. Og - den første ”syerspætte” tjykkede kækt fra den nærliggende landsby.

Efter en længere køretur nåede vi frem til nationalparken Kuscenneti ved Kus Gölü (Manyas). Det nybyggede fugletårn gjorde stor lykke. 3000 alm. pelikaner, 12 krøltoppede, 1800 flamingoer samt 340 rustænder var en imponerende samling. Hertil adskillige svømmeænder, 1hvidøjjet and samt 14 skestorke. En tur langs søen gav os flere vadefuglearter, 4 ternearter, heriblandt sandterne, sorthalset lappedykker samt de første hvide storke.

Efter endnu en køretur langs havet var der kaffestop i havnebyen Mudanya, hvor vi obsede de første middelhavsskråper. Først kl 19 var vi atter ved Hotel Kent i Bursa.

Onsdag den 17. september:

Efter morgenmaden på Hotel Kents panoramarestaurant gik turen til Ulubat Gölü (Apolyont) ved vestsiden af søen, Her spiste vi også frokost i læ af en lille fyrrelund, da det stadig var ret så lummert. Da vi befandt os i et melon og tomatområde, var det naturligt (for tyrkerne), at vi fik foræret en stor sæk tomater af forbipasserende landarbejdere, hvilket er karakteristisk for tyrkerne, som er et gæstfrit og afslappet folkefærd. En rigtig god oplevelse. Fuglemæssigt blev det en dag, der stod i rovfuglens tegn. Op til 4 slangeørne sås musende over markerne, 6 små skrigeørne var på vej sydover med et par rørhøge og en flok sorte storke, og over søen fiskede både fiskeørne og isfugle. Udover isfugle fik vi også en flok farveglade biædere i bogen og langs søen hørtes konstant pungmejsernes piven. Ellers blev

det et gensyn med arter fra dagen før med undtagelse af atlingand og vandrikse. På hjemvejen i Bursa blev den berømte grønne moske og mausoleet besøgt. Sikkert hjemme på Hotel Kent startede et sandt skybrud, hvorved vandet trængte ind i hotellets vestibule og flere omkringliggende veje blev afspærret.

Torsdag den 18. september:

Vi startede kl.8.30 på den længere køretur i regnvejr fra Bursa til Istanbul. Der blev obset lidt omkring færgeoverfarten til Darica, hvor vi udover opklaring bl.a. så dværgmåge og sorthovedet måge. Inden ankomsten til Harem Hotel ved 12tiden gik der panik i trækfolket, idet skruer af rovfugle og storke kredsede over bydelen. Vejret var i øvrigt blevet stabilt med en frisk NV vind og letskyet.

Efter en hurtig indlogering var vi klar til at modtage trækket fra hotellets have. Under en stilstand nåede vi dog at få en hurtig bid brød på en restaurant tæt på hotellet, inden vi var tilbage til det herlige storke/rovfugletræk.

Dagens træktal: sort glente: 4 - dværgørn: 9 – ådselsgrib 1 ad. - steppevåge 45 – hvepsevåge 2 – slangeørn 112 – lille skrigeørn 2100 – balkanhøg 1800 – rørhøg 2 - (lærkefalk 1) – sort stork 1700 – hvid stork 34.

Fredag den 19. september:

Vejret var med os med en svag nordlig vind, halvskyet og 22 gr. Vi startede og sluttede på Lille Camlica, hvor vi bl.a. havde et par fine små – og syriske flagspætter, op til 10 små fluesnappere, hærflugl, rastende lærkefalke samt en enkelt flok på 10 lille alexander parakit i den velfriserede park på vej mod toppen af bakken. Trækket var ikke så massivt som dagen før, men imponerende var især de i alt 42 dværgørne, hvoraf de fleste var i lav højde.

Dagens træktal: sort glente 3 - dværgørn 42 – ådselgrib 2 (1 juv. Og 1 ad.) - steppevåge 24 – musvåge 1 – hvepsevåge 2 ad. - ørnevåge 1 - slangeørn 64 – lille skrigeørn 410 – balkanhøg 430 – spurvehøg 1 - rørhøg 2 – sort stork 1200 – hvid stork 9.

Lørdag den 20. september:

Efter morgenmaden tog halvdelen af gruppen båden over til den gamle bydel med Ole, imens resten tog med John på højene. Vejret var skyet, vinden svag N og senere frisk. På vejrkortet havde vi set, at et regnvejrsmråde lå nord for os, hvorfor vi ikke forventede det store træk. Vi startede på Lille Camlica, men da det sparsomme træk gik imellem højene, kørte vi med taxaer til Store Camlica over middag. Kl. 14 var det slut, og vi kunne vende næsen hjem mod Harem. Her kunne vi så forlyste os med de mange skråper og skarver med og uden top, der passerede igennem strædet. Det skal lige tilføjes, at vi alle havde fået værelse med balkon og udsigt til Bosporus samt den gamle bydel. Efter genforening med ”bytursgruppen” vankede der afslutning med god mad og vine samt muntre taler.

Dagens træktal: sort glente 1 - dværgørn 4 – steppevåge 5 – hvepsevåge 1 juv. - slangeørn 8 – lille skrigeørn 52 – spurvehøg 1 – sort stork 1.

Søndag den 21. september:

Hjemrejsedag. Efter morgenmad tog gruppen afsted mod lufthavnen, imens Lisbeth og John vinkede farvel, da de som i 05 blev en lille uge ekstra på Harem.

john

Fugleartsliste

Lille lappedykker (*Tachybatus ruficollis*): 12 Manyas, 40 Apolyont

Sorthalset lappedykker (*Podiceps nigricollis*): 9 Manyas

Toppet lappedykker (*Podiceps cristatus*): 4 Manyas

Middelhavsskråpe (*Puffinus yelkouan*): Konstant i flokke over Bosporus. På 10 min. taltes 880.

Mellemskarv (*Phalacrocorax carbo*): 200 Manyas samt alm. på Bosporus

Topskarv (*Phalacrocorax aristotelis*): Adskillige imellem skarv på Bosporus

Dværgskarv (*Phalacrocorax pygmeus*): 20 Apolyont, 8 Manyas

Flamingo (*Phoenicopeterus ruber*): 1800 Manyas

Alm. pelikan (*Pelecanus onocrotalus*): Manyas i alt 3000, Apolyont 180

Alm. pelikan Foto: Knud

Krøltoppet pelikan (*Pelecanus crispus*): 19 Manyas, 2 Apolyont

Tophejre (*Ardeola ralloides*): 4 Apolyont.

Silkehejre (*Egretta garzetta*): Apolyont 30, Manyas 12

Fiskehejre (*Ardea cinerea*): Apolyont 4, Manyas 20

Sort stork (*Ciconia nigra*): Apolyont 2 juv. siddende 36 trk. 18/9 Harem Hotel 1700 trk. 19/9 Lille Camlica 1200 trk. 20/9 Lille og Stor Camlica 22 trk.

Hvid stork (*Ciconia ciconia*): 2 Manyas, 18/9 Harem Hotel 34 trk. 19/9 Lille Camlica 9 trk.

Sort ibis (*Plegadis falcinellus*): 3 Apolyont

Skestork (*Platalea leucorodia*): 14 Manyas, 1 Apolyont

Krikand (*Anas crecca*): Manyas 450, Apolyont 3

Gråand (*Anas platyrhynchos*): Manyas 30

Atlingand (*Anas querquedula*): Apolyont 1 med 3 krikænder flyvende

Spidsand (*Anas acuta*): Manyas 20

Skeand (*Anas clypeata*): Manyas 30

Gravand (*Tadorna tadorna*): Manyas 1 juv.

Rustand (*Tadorna ferruginea*): Manyas 340 i én flok

Hvidøjet and (*Aythya nyroca*): Manyas 1

Aadselsgrib (*Neophron percnopterus*): 1 ad. trk. Harem, 1 ad. + 1 juv. trk Lille Camlica

Sort glente (*Milvus nigra*): 4 trk. Harem, i alt 4 trk. Lille Camlica

Hvæpsevåge (*Pernis apivorus*): 2 trk. Harem, i alt 3 Lille Camlica

Slangeørn (*Circus gallicus*): 4 jagende Apolyont, 112 trk Harem, 64 + 8 Lille Camlica

Fiskeørn (*Pandion haliaetus*): 3 jagende Apolyont

Rørhøg (*Circus aeruginosus*): 2 trk Uludag, 4 Manyas, 2 Apolyont, 2 trk. Harem, i alt 2 L. Camlica

Hedehøg/Steppehøg 1 ungfugl fra bussen nær Manyas

Spurvehøg (*Accipiter nisus*): 1 Apolyont, i alt 2 Lille Camlica

Balkanhøg (*Accipiter brevipes*): 1 ungfugl Manyas, 1800 trk. Harem, 430 + 58 Lille Camlica

Musvåge/ Steppevåge (*Buteo buteo vulpinus*): 45 trk. Harem, 24 + 5 Lille Camlica enkelte rastende

Oernevåge (*Buteo rufinus*): 1 trk. Lille Camlica

Lille Skrigeørn (*Aquila pomarina*): 6 rastende Apolyont, 2100 trk. Harem, 410 + 52 trk. L. Camlica

Dværgørn Foto: Knud

Dværgørn (*Hieraaetus pennatus*): 9 trk. Harem, 42 + 4 trk. Lille Camlica

Tårnfalk (*Falco tinnunculus*): Apolyont 1, enkelte fra bussen, Lille Camlica 2.

Lærkefalk (*Falco subbuteo*): 1 Apolyont, 1 Manyas samt enkelte lokale fugle Camlica

Grønbenet rørhøne (*Gallinula chloropus*): Apolyont 10, Manyas 2

Blishøne (*Falica atra*): 50 Manyas, 200 Apolyont

Vandrikse (*Rallus aquaticus*): 2 hørt Apolyont

Lille præstekrave (*Charadrius dubius*): Manyas 3

Vibe (*Vanellus vanellus*): Manyas 10.

Klyde (*Recurvirostra avosetta*): Manyas 6

Brushane (*Philomachus pugnax*): Manyas 1.

Krumnæbbet ryle (*Calidris ferruginea*): Manyas 2

Sortklire (*Tringa erythropus*): Manyas 9

Hvidklire (*Tringa nebularia*): Manyas 2

Tinksmed (*Tringa glareola*): Manyas 1

Rødben (*Tringa totanus*): Manyas 2

Dobbeltbekkasin (*Gallinago gallinago*): Manyas 2

Hættemåge (*Larus ridibundus*): Manyas 400, Apolyont 20

Stormmåge (*Larus canus*): Apolyont 5

Sorthovedet måge (*Larus melanocephalus*): 6 ad. 3 juv. Overfarten Yalova - Darica

Middelhavssølvmåge (*Larus c michahellis*): Meget alm.

Dværgmåge (*Larus minutus*): 1 juv havnen Yalova

Splitterne (*Sterna sandvicensis*): Færgeoverfart fra Yalova 4.

Hvidskægget terne (*Chlidonias leucopterus*): Manyas 3, Apolyont 30

Sortterne (*Chlidonias niger*): Manyas 10, Apolyont 9

Sandterne (*Geloshelidon nilotica*): Manyas 1

Fjordterne (*Sterna hirona*): Manyas 20

Ringdue (*Columba palumbus*): Enkelte i fyrreskoven Uludag.

Tyrkerdue (*Streptopelia decaocto*): Alm. omkring byer.

Palmedue (*Streptopelia senegalensis*): Set både omkring Bursa og Istanbul. I spredning?

Turteldue (*Streptopelia turtur*): Manyas 1, Enkelte set fra bussen.

Gøg (*Cuculus canorus*): Apolyont 1

Lille Alexanderparakit (*Psittacula krameri*): Lille Camlica ca. 20

Mursegler (*Apus apus*): Alm. i lavlandet.

Gråsegler (*Apus pallidus*): Uludag 20

Alpesejler (*Apus melba*): Stort antal omkring Bursa og Istanbul.

Biæder (*Merops apiaster*): Uludag 1, Apolyont 35, Manyas 40. Enkelte fra bussen.

Isfugl (*Alcedo atthis*): Apolyont 3

Hærfugl (*Upupa epops*): Manyas 1, Lille Camlica 1.

Lille Flagspætte (*Dendrocopus minor*): Lille Camlica 2

Stor Flagspætte (*Dendrocopus major*): Fyrreskoven Uludag 2

Syrisk flagspætte (*Dendrocopus syriacus*): Apolyont 2, Manyas 5.

Toplærke (*Galerida cristata*): Alm. ved dyrkede områder.

Digesvale (*Riparia riparia*): Manyas 60.

Landsvale (*Hirundo rustica*): Alm. i det åbne landskab. Stort træk ved Manyas

Rødrygget svale (*Hirundo daurica*): Opstigning til Uludag 10

Bysvale (*Delichon urbica*): Kun enkelte set på træk.

Klippesvale (*Ptyonoprogne rupestris*): Uludagbjerg 6

Skovpiber (*Anthus trivialis*): Manyas 8.

Bjergpiber (*Anthus spinoletta*): Karakterfugl på Uludag ca. 30.

Gul vipstjert (*Motacilla flava*): Enkelte set i lavlandet Manyas 6

Bjergvipstjert (*Motacilla cinerea*): Uludag 1

Hvid vipstjert (*Motacilla alba*): Op til 10 Uludag, enkelte i lavlandet.

Jernspurv (*Prunella modularis*): Uludag 2

Rødhals (*Erithacus rubecula*): Fyrreskoven Uludag 2

Husrødstjert (*Phoenicurus ochruros*): Uludag 2

Rødstjert (*Phoenicopeterus phoenicopeterus*): Manyas 1

Sortstrubet bynkefugl (*Saxicola torquata*): Uludag 2

Bynkefugl (*Saxicola rubetra*): Uludag 30

Stenpikker (*Oenanthe oenanthe*): Uludag 1.

Stendrossel (*Monticola saxatilis*): Uludag 1 han.

Solsort (*Turdus merula*): Noteret i de fleste områder med skov eller buske.

Sangdrossel (*Turdus philomelos*): Fyrreskoven Uludag 2.

Misteldrossel (*Turdus viscivorus*): Uludag med fyrreskoven 6.

Cettisanger (*Cettia cetti*): Apolyont 3

Cistussanger (*Cisticola juncidis*): Apolyont 1

Drosselrørsanger (*Acrocephalus arundinaceus*): Manyas 2, Apolyont 4

Gulbug (*Hippolais icterina*): Uludag 1

Gærdesanger (*Sylvia curruca*): Manyas 1, Lille Camlica 5

Tornsanger (*Sylvia communis*): Lille Camlica 1

Sorthovedet sanger (*Sylvia melanocephala*): Lille Camlica 2, Store Camlica 1

Munk (*Sylvia atricapilla*): Lille Camlica ca. 20

Løvsanger (*Phylloscopus trochilus*): Manyas 5, Apolyont ca.100, Lille Camlica ca.10

Grå fluesnapper (*Muscicapa striata*): Uludag 9, Manyas ca. 30, Apolyont 7, Lille Camlica 3

Lille fluesnapper (*Ficedula parva*): Lille Camlica ca. 20

Fuglekonge (*Regulus regulus*): Fyrreskoven Uludag 3.

Lille fluesnapper Foto: Lars

Halemejse (*Aegithalos tephronotus*): Lille Camlica 3.

Sortmejse (*Parus ater*): Fyrreskoven og højsletten Uludag 10-15.

Blåmejse (*Parus caeruleus*): Enkelte obs.

Musvit (*Parus major*): Enkelte fugle noteret.

Krøpers spætmejse (*Sitta krueperi*): Fyrreskoven Uludag ca.10, 1 hørt syngende

Korttået træløber (*Certhia brachydactyla*): Fyrreskoven Uludag 5.

Pungmejse (*Remiz pendulinus*): Hørtes flere steder Manyas, Apolyont ca. 20.

Rødrygget tornskade (*Lanius collurio*): Uludag ca. 10, Manyas ca. 10, Apolyont ca. 50, 5 L. Camlica

Skovskade (*Garrulus glandarius*): Flere fugle noteret fra bussen. Uludag 2, Lille Camlica 2

Husskade (*Pica pica*): Flere noteret fra bussen. Ikke alm.

Allike (*Corvus monedula*): Alm. i småflokke.

Krage (*Corvus corone*): Alm. overalt.

Ravn (*Corvus corax*): Uludag 16, ca. 10 set fra bussen

Stær (*Sturnus vulgaris*): Manyas ca. 400

Gråspurv (*Passer domesticus*): Meget alm. overalt.

Spansk spurv (*Passer hispaniolensis*): Manyas ca. 20, Apolyont 4

Bogfinke (*Fringilla coelebs*): Alm. i skoven på vej mod og ved Uludag.

Kærnebider (*Coccothraustes coccothraustes*): 3 Uludag

Gulirisk (*Serinus serinus*): Blander sig med rødpandet på Uludag ca. 10, fra bussen i alt ca. 30 i 2 flok

Rødpandet gulirisk Foto: Knud

Rødpandet gulirisk (*Serinus pusillus*): Uludag ca. 15. Blander sig med gulirisk.

Stillits (*Carduelis carduelis*): Mindre flokke set i lavlandet. Ret alm.

Grønsisken (*Carduelis spinus*): Uludag 1

Lille korsnæb (*Loxia curvirostra*): Fyrreskoven Uludag 6.

Dompap (*Pyrrhula pyrrhula*): Uludag 2

Bomlærke (*Miliaria calandra*): Apolyont 3.

Sommerfugle set på turen:

Admiral – Alm. blåfugl – Duehale – Græsrandøje – Kardinal pandora – Katostbredpande *carcharodus alceae* – Katostbredpande – Blåfugl *leptotes pirithous* – Lille grønbroget kålsommerfugl – Lille kålsommerfugl – Ifugl *lycaena thersamon* – Orange høsommerfugl – Bredpande *pyrgus carthami* – Skovrandøje – Stor kålsommerfugl – Svalehale – Sydeuropæisk svalehale – Tidselsommerfugl – Vandrebblåfugl *lampides boeticus* – Vandrandøje og Galathea sommerfugl *melanargia galathea*.

Sydlig svalehale Foto: Lars